

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L 800
Letna naročnina L 1.500
Letna inozemstvo L 2.500
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XIII. - Štev. 6 (626)

Gorica - četrtek 9. februarja 1961 - Trst

Posamezna številka L 30

Kdo bo pasel naše purane

Kolonialistična miselnost nekaterih tržaških Italijanov

Starejši furlanski duhovnik mi je pripovedoval sledeče: Bilo je v preteklem stoletju, ko je cesarska Avstrija začela uvajati obvezno ljudsko šolstvo v državi. Takrat so se spomnili tudi na Istro in začeli tudi po večjih istrskih vaseh ustanavljati šole za otroke. Tedaj se je zgodilo, da so nekateri italijanski veljaki iz Istre poslali na vlado protest, ki se je glasil: »Če bodo istrski hrvaški otroci hodili v šole, kdo bo pa pasel naše purane?»

Tudi če bi dogodek ne bil zgodovinsko resničen, nam odlično priča, kakšna je bila miselnost italijanskih gospodskih krogov v Istri do domačega hrvaškega prebivalstva: oni so bili »signori«, hrvaški »puk« (ljudstvo) pa le za hlapce in dekle njim, gospodom.

Od takrat je preteklo skoro sto let, toda miselnost istrskih in z njimi tržaških Italijanov se ni v razmerju do slovenskega prebivalstva v Istri in v Trstu prav nič spremenila; še zmeraj gledajo na nas Slovane z viška dol kot na manj vredno plemo, prav kakor so gledali gospodarji na sužnje v Južni Ameriki in drugod. Slovenci in Hrvatje smo jim nižje plemo, »sciavi«, naš slovenski in hrvaški jezik jim je jezik hlapcev in dekel pa dinarjev, ki komaj zasluži, da ga govorijo, ko kupuje mleko in jajca, nikar pa da bi ta jezik govoril na uradih, sodiščih, v višji družbi. To bi bilo ponižanje za njih kulturo, njih gosposki jezik, njih položaj gospodarjev.

Ce upoštevamo to miselnost istrskih in tržaških Italijanov, potem razumemo ne samo preteklo zgodovino, temveč tudi sedanjost in zlasti še zadnje izgred zoper Slovence v Trstu. Dogodki so znani. Rimska vlada, v soglasju z dogovori z jugoslovensko vlado, misli uvesti dvojezičnost na Tržaškem ozemlju, kot se je zavezala v londonskem dogovoru. »Pogodbe je treba držati«, pravi star pregovor, sicer pade v nevarnost vsak mednarodni odnos. Rimska vlada torej hoče izpolniti svoje obveznosti, vsaj tako se zdi. Toda proti sebi ima določene kroge v Trstu. To so pač nasledniki tistih gospodov, ki so pred sto leti pisali vladi na Dunaj: »Če bodo hrvaški otroci hodili v šole, kdo bo pasel naše purane?« Slovani namreč niso kakor mi, vredni, da imajo svojo kulturo; njih jezik ni kakor naš, njih jezik je barbarska govorica, ob kateri se žali naše uho, navajeno na blaglasnost Dantejeve melodije.

To miselnost iz srednjega veka so prinesli s sabo nekateri Istrani in Dalmatinci, ko so se umaknili ne pred komunisti, temveč pred Slovani, ki so postali gospodarji v Istri in Dalmaciji ter izpodrinili nje, gospodo iz starih rimskih časov. Z materinim mlekom so vsrkali tudi stari prezir do slovenskega prebivalstva v Istri in do njih jezika. Ta prezir hranijo še danes, samo da so ga oblekli v trobojnice, češ da branijo italijanstvo Trsta. To je samo prevara. V Trstu je že bil uradni jezik nemščina in angleščina, pa ni nihče protestiral, kajti Angličani, Amerikanci in Nemci so »gospodje«. Toda slovenski in hrvaški jezik, tega pa ne! To je jezik njih nekdanjih dekel in hlapcev, to je barbarski jezik, ki ga njih uho ne prenese. Zato dvojezičnosti v Trstu za nobeno ceno ne!

Stara grofovsko miselnost in nekdanji kolonialistični odnosi med gospodo in hlapci se skrivata za »italijanstvom« istrskih in tržaških Italijanov ter njih Lege Nazionale. Od tu njih srd zaradi dvojezičnosti. Od tu vsi njih protesti, demonstracije, vpitje zoper dvojezičnost. Torej ne zato, ker bi bilo v nevarnosti italijanstvo Trsta in tržaškega ozemlja, temveč ker gre za jezik njih nekdanjih hlapcev in dekel, za osovraženo govorico ljudstva, ki se jim je uprlo in hoče svoje pravice. Zato je treba te tržaške šoviniste postaviti v isto vrsto s francoskimi kolonialisti v Alžiru in z rasističnimi Buri v Južni Afriki. To so ljudje, ki se od zgodovine ni-

so ničesar naučili in se tudi ne bodo. Prirojeno in tudi privzgojeno sovraštvo do Slovanov jim ne pusti, da bi trezno presojali položaj. Slepi so in hočejo postati vodniki drugim. Upajmo, da bo rimska vlada, ki končno nosi zadnjo odgovornost tudi za to, kar se godi v Trstu, razumela, s kom ima opraviti in da bo izvršila sprejete mednarodne obveznosti ter da se ne bo pustila voditi slepcem. Zakaj če slepec slepca vodi, oba padeta v jarek.

Protestna brzjojavka

Spričo hudih protislovenskih izgredov v Trstu so slovenske politične organizacije poslale 6. februarja na najvišja mesta v državi sledečo protestno brzjojavko:

*Predsednik republike Gronchi
Predsednik ministrskega sveta Fanfani
Notranji minister Scelba*

Pred očmi oblasti se vršijo umetno organizirane dijaške protislovenske demonstracije, ki imajo namen podžigati narodnostno sovraštvo; s terorističnimi dejanji se stavijo v nevarnost državljani Slovenci in njihova imovina in se ogražajo javni red ter medsebojno pomirjenje, ki se je bilo na tem ozemlju srečno začelo. Odločno protestiramo in zahtevamo nujnih ukrepov.

*Slovenska demokratska zveza
Slovenska katoliška skupnost
Slovenska kulturno-gospodarska zveza
Skupina neodvisnih Slovencev
Slovenska krščansko-socialna zveza*

Med Vzhodom in Zahodom

V minulem tednu ni bilo kakšnih posebnih mednarodnih dogodkov. Sploh je po izvolitvi ameriškega predsednika Kennedyja zavlada nekakšno zatišje. Državniki so postali previdni v izjavah, kajti vsi rajši čakajo, kako se bo zasukal razvoj dogodkov. Vzrok temu zatišju je tudi v tem, da sta predstavnika obeh največjih sil zaposlena do vratu z notranjimi zadevami. — Hruščev se je odpravil po raznih sovjetskih republikah na neke vrste inšpekcijsko potovanje, da malo strese možgane raznim partijskim tajnikom, ki so hoteli s številskimi zakriti globoko krizo sovjetskega kmetijstva, in zato nima časa, da bi se ob novi odjugi, ki je na obzoru, prenaplil. Tudi on rajši čaka, da se prej izjasnijo na drugi strani oceana.

Na drugi strani pa se ameriški predsednik Kennedy šele uvaja v tajnosti vodstva države in se mora prej dodobra spoznati z vsemi mogočimi uradi, ki jih ima pod sabo, predno si ustvari jasno sliko o položaju doma in v svetu. Iz Moskve je na primer odpoklical veleposlanika Thompsona, da mu osebno poroča, kakšen veter piha v Moskvi. Sovjetsko vlado pa je zaprosil, da bi odložili še za nekaj časa pogajanja o prekinitvi atomskih poizkusov v Ženevi, v kar je Moskva brez besed privolila.

Seveda zaradi tega se hladna vojna med Vzhodom in Zahodom kljub temu nadaljuje zdaj v večjem, zdaj v manjšem obsegu. Mednarodni komunizem posebno ne more preboleti poraza, ki ga je doživel v Kongu z odstranitvijo Lumumbe, na katerega so polagali svoje račune z Afriko. To se

Trst obsoja šovinistične izgrede

Slika prikazuje nahujskano množico dijakov v protislovenskih demonstracijah v Trstu

Stiri dni je večina srednješolcev italijanskih šol uživala nepredvidene počitnice, ki jih ni določil šolski zakon, temveč so jih narekovele trenutne politične potrebe. Kot je znano, je med drugimi določbami manjšinskega statuta, ki so ga dodali Londonskemu sporazumu, tudi ukinitve leta 1925. sprejetega fašističnega zakona, ki

prepoveduje uporabo slovenščine pred sodiščem. To imajo v glavnem v mislih državniki, ki govorijo o dvojezičnosti na Tržaškem. Kakor hitro so nekatere vroče glave v Trstu izvohale, da se v Rimu pripravljajo, da to izvedejo, je završalo.

Stari skvadrim na pohodu

Znano je, da se je nekoč Trst odlikoval s svojimi skvadristi. Nekaj tega duha je ostalo. Ena izmed značilnih potez fašizma je bila, da nekateri zločini, umori, požigi, pustošenje sedežev organizacij niso kaznivi, ako »izvirajo iz plemenitih domoljubnih nagibov«. Druga poteza pa so bili načrtno organizirani izgredi s čisto določenimi političnimi cilji. Nekaj takega smo videli od preteklega petka do ponedeljka. Italijansko dijaštvo je zapuščalo šolske klopi, se valilo po ulicah, tulilo »Fora i scavi!«, vdiral v poslovne lokale, v nedokončano zgradbo »Slov. kulturnega doma«, poškodovalo slovensko knjigarno v ulici sv. Frančiška, napadlo slovensko šolo v ulici Lazzaretto Vecchio. Te nasilne demonstracije niso imele zakonitega dovoljenja policijske oblasti. Prve dni jih je policija spremljala, nikogar ni vprašala po papirjih. Ko so hoteli v Slovenski banki v ulici Filzi uradniki legitimirati razgrajajoča, ki je delal škodo, ga je policija potegnila na ulico in izpustila. Vpričo policije so vodje drhali nemočno oddajali svoja povelja po radijskem oddajniku.

Kaj pa šolska oblast

Sedaj po teh dneh se marsikdo hvali, češ da je v začetku obsojal to početje. Toda dijaki so brez dvoma uživali potuho svojih predstojnikov. Saj ni bil noben dijak kaznovan, ker je zanemarjal šolsko dolžnost. Res pa so bili nekateri predstojniki na svojem mestu. V tistih učnih zavodih so dijaki obiskovali pouk. Na splošno pa je moral med oblastmi veljati neki tihi dogovor. Sicer si ni mogoče razlagati teh dogodkov.

Kakor na povelje

Povod za izgred je dal odgovor zunanega ministra poslancu Bo-

logni, ki je hotel vedeti, kako bo z uveljavljanjem dvojezičnosti. Minister je izjavil, da se bo uvedla »z najbolj previdnim in premišljenim stopnjevanjem« (»con la più attenta e ponderata gradualità«), to pa z namenom, da se ne bi porušili mirni odnosi med večino in manjšino.

To so razumeli v Trstu kot namig, da naj se nekaj zgodi. Pokazati je bilo treba, da so res v nevarnosti ti mirni odnosi med Italijani in Slovenci v Trstu. Ves potek demonstracij je pokazal, da so si dobro razdelili vloge. Če si vprašal določene ljudi, čemu divjanje te tolpe, si dobil odgovor: »opinione pubblica«. Pokazati so hoteli, da je vse tržaško javno mnenje proti uvedbi dvojezičnosti.

Javnost ogorčena

Toda tržaškemu prebivalstvu se je zdelo neumno, da so morali tudi po več kot pol ure čakati v natrpanih tramvajih, ki jim je zastavljala pot ta drhal, spremljana od policije, ki ni utrla pot prometu. Neumno se jim je zdelo to divjanje proti Slovincem. Saj je v Trstu mnogo slovenskih in italijanskih družin medsebojno prepletenih s krvnimi, prijateljskimi in poslovnimi vezmi. Slišale so se besede: »Sram me je ob tem početju, da sem Italijan!« Včasih so ljudje kar na glas dajali duška svojemu ogorčenju ob pogledu na mlečnozobo mladež, ki je na ulici zapravljala čas, namesto da bi sedla h knjigam.

Slovenske organizacije

Jasno je, da slovenske organizacije niso molčale. Že v soboto večer je odšla brzjojavka na naslov predsednika republike, predsednika vlade, notranjega ministra. Podpisale so jo slovenske politične organizacije, med njimi Slovenska katoliška skupnost. Pokazale so najvišjim oblastnikom, kako postavljajo to nasilje v resnično nevarnost mirno sožitje obeh narodov. Posebno slovenske mladinske organizacije so izdale in nalepile na ulicah oglas, v katerem izjavljajo svojo ogorčenje nad temi žalostnimi pojavi. V to-

(Nadaljevanje na 3. strani)

TELEGRAMI

BEOGRAD: Namestnik jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Brilej je izročil italijanskemu veleposlaniku v Beogradu A. Beriu protestno noto svoje vlade v zvezi s protislovenskimi demonstracijami v Trstu.

TRST: Generalni vladni komisar dr. Palamara je za dobo tridesetih dni prepovedal kakršnokoli javno demonstracijo.

KRŠČANSKI NAUK

Bog je ljubezen

Jezus je povedal farizejem to priliko: Neki oče je imel dva sina. Mlajši je terjal svoj delež premoženja in se je izselil v daljno deželo. Tam je z grešnim življenjem vse zapravil in je padel v skrajno bedo. Tedaj je šel vase in se ves bešen in skesan povrnil k svojemu očetu. Oče pa ga je že od daleč videl, hitel mu je naproti, ga je objel in poljubil, in je naročil hlapcem: *Prinesite mu novo obleko; ubijte mlado tele in napravite večerjo, ker hočemo biti veseli. Kajti ta sin je bil mrtav, pa je oživel, bil je zgubljen, a je zdaj najden.* (Luk 15). Tako je v nebesih veselje nad vsakim splošnim grešnikom.

Res, Bog hoče grešnika rešiti. »Kakor resnično živim, pravi Gospod, ne maram smrti grešnika, ampak da se spreobrne in živi.« (Ezec 33, 13). Se več. *Svojega lastnega Sina je poslal na svet, da poišče in reši, kar je bilo izgubljenega.* (Luk 19, 10).

Bog kliče grešnike k spreobrnjenju. Ponuja jim milost, da bi svoje grehe spoznali, obžalovali, in vzbujajo v njih srcih domotožje po izgubljeni očetovi hiši.

Bog z veliko potrpežljivostjo čaka grešnika in mu da časa, da se strezni in obžaluje svojo upornost. Kakor je oče čakal izgubljenega sina, tako Bog čaka grešnika. Pravimo, da je Bog neskončno potrpežljiv.

Ako se grešnik spreobrne, mu Bog takoj vse odpusti. Z veliko ljubeznijo se skloni do skesanega človeka in ga zopet sprejme za svojega otroka. Noben človek ne zna biti tako usmiljen in ne zna tako velikodušno odpustiti, kakor to zna naš nebeški Oče. — Zato tudi največji grešnik ne sme obupati — saj je *Bog neskončno usmiljen*. »Ne ravna z nami po naših grehih in ne vrača nam po naših krivdah.« (Ps 102, 10).

Na račun tega božjega usmiljenega srca pa ne smemo predrzno grešiti — to bi bil spet nov greh in sicer greh zoper Svetega Duha.

Bog nas ljubi od vekomaj, ljubil nas je, še predno smo mogli mi ljubiti. Iz ljubezni nas je ustvaril, nas je odrešil, nas je sprejel za svoje otroke. Iz ljubezni nas tudi opominja in svari, nam pošilja kazni v spreobrnjenje in nam odpušča vse naše grehe in zablode.

Ker nas Bog ljubi, ga smemo tudi mi ljubiti in on tudi hoče ter nam zapoveduje, da ga ljubimo. To nam ne bo težko storiti, ako pomislimo, da je on naš *neskončno popoln* Stvarnik.

Je samo en Bog, Stvarnik vsega vesoljstva. Je živi Bog, ki je sam življenje in daje vsem življenje. Nas svoje otroke stori deležne svojega božjega življenja.

Božje življenje pa je neskončno vzvišeno nad našim. Njegov razum prodira vse, njegova volja vzdržuje in vodi vse. A Bog nima telesa, kot mi umrljivi ljudje. *Bog je duh.* (Jan 4, 24). — Ako sv. pismo govori o božjih očeh in rokah, pomeni to njegovo vednost in moč. Sv. pismo govori o Bogu v podobah.

Bog je lepši in svetjši, kakor si moremo misliti in povedati. V Bogu je vsa popolnost v najvišji meri, to je v neskončni meri. Vse druge stvari so nepopolne in omejene. Bog pa je izven vseh mej in v njem ni niti najmanjše nepopolnosti. *Bog je neskončno popoln.*

O svojem notranjem življenju, ki ga naš ustvarjeni razum doumeti ni zmožen, nam je Bog razodel, da so v *enem Bogu tri božje osebe*, ki se imenujejo: Oče, Sin in Sveti Duh. V treh osebah živi Bog v neizrekljivi blaženosti iz vekov v veke. Temu našemu Bogu poje slavo sv. Pavel v I. listu do Timoteja (1, 7): »Kralju vekov pa, neminljivemu, nevidnemu, edinemu Bogu čast in slava na vekov veke. Amen.«

Na svetu je 490 milijonov katoličanov

V zadnjih 80 letih se je število prebivalcev naše zemlje dvignilo od 1. milijarde 324 milijonov na 2 milijardi 930 milijonov. Tudi število katoličanov na svetu se je dvignilo od 211 na 490 milijonov. Največji porast katoličanov so zabeležili v Afriki, in sicer od dveh milijonov na 25 milijonov, v Avstraliji od 600 tisoč na 3 milijone 200 tisoč, v Ameriki od 50 na 220 milijonov, v Aziji od 8 na 34 milijonov. To so sicer velike števila, vendar če jih primerjamo s porastom prebivalstva na svetu, je sorazmerje izenačeno. Največji uspeh je imelo krščanstvo v Afriki, kjer se vedno bolj uveljavljajo domači duhovniki in škofje. Najtežje prodira krščanstvo med budisti v Indiji in med islamci v Arabiji.

Petorčica Dionne — redovnica

Yvione Dionne, ena izmed kanadskih petorčic, je vstopila kot novinka v samostan »Malih franciskanskih sester«. Te redovnice delujejo po šolah in bolnišnicah v Quebecu in v New Englandu v Kanadi. Doslej je izvrševala posel bolniške streljnice v Montrealu. Ze ena izmed kanadskih petorčic, sestra Emilija, je leta 1954 vstopila v samostan, a je še tisto leto umrla.

Prav tako je zbudila veliko začudenja v »modernem« svetu vest, da bo prva šivilja slavnega krojača Cardina iz Pariza vstopila v samostan. To je 21 letna Myriam Joyeux, hčerka kmečkih staršev iz Vandeje, ki je že davno čutila poklic za v samostan. Pred tremi leti je prišla v Pariz, kjer si je s pridnostjo in izrednim razumom pridobila prvo mesto v slavni modni hiši Cardin. Myriam namerava po prenehanju noviciatu odpotovati v Afriko kot misijonarka.

Smrt šibeniškega škofa

Pretekli petek je v Šibeniku umrl škof msgr. Ciril Banič. Komaj v preteklem decembru je postal redni škof šibeniške škofije, katero je upravljal kot apostolski administrator že od leta 1951. Imel je 71 let.

Papeževe sveče za prestolnice

Na svečnico 2. februarja je bilo v eni izmed vatičanskih dvoran običajno darovanje sveč svetemu očetu. Sveče so poklonili razni rimski kapljaji, z vodji, redovi, semenišča, bratovščine. Sveti oče je takoj odločil, da pošlje sveče škofom državnih prestolnic s trojno prošnjo: Da bi raslo število apostolov, ki bi delali za Cerkev in človeško družbo, da bi prišlo do pravične rešitve vseh problemov v miru, in končno, da bi vesoljni cerkveni zbor, ki se bliža, popolnoma uspel. Sveti oče je v nagovoru tudi razložil pomen teh prošelj.

Nove vatičanske znamke

Vatičanska poštna uprava bo zadnjega februarja izdala spominske znamke za 1100-letnico smrti svetega Mainrada, ki je umrl 21. januarja leta 861, na kraju, kjer stoji današnje Marijino svetišče v Einsiedelnu. Svetega puščavnika sta umorila dva roparja. Na kraju puščavnikove smrti je zrasel znamenit benediktinski samostan, ki je postal versko in kulturno središče Švice.

V Indoneziji je prepovedana protiverska propaganda

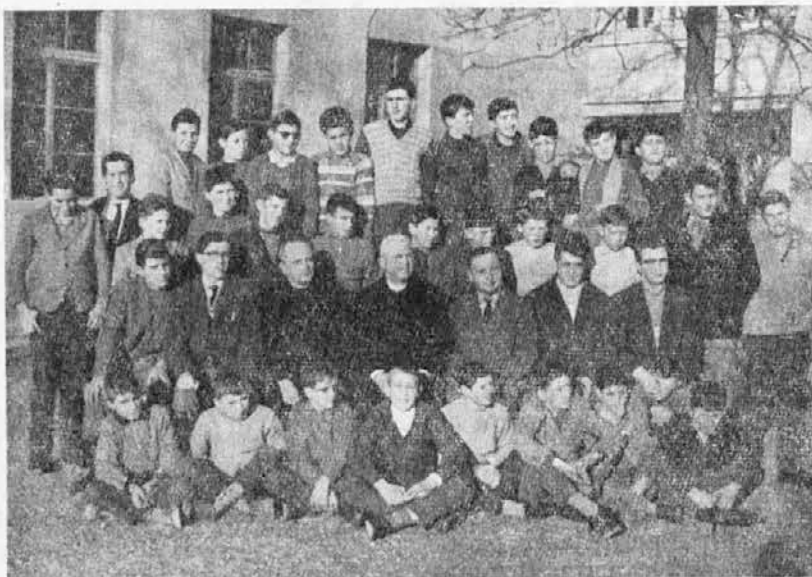
Indonezijski minister Abdulgani je izjavil, da v indonezijskih časopisih ni dovoljena protiverska propaganda. Casnikarji morajo upoštevati načela, na katerih sloni državna ustava. Ta načela so: vera v Boga, demokracija, nacionalizem, človečanstvo in socialna pravičnost.

70-letnica Alojzijevišča v Gorici

Katoliški vzgojni zavod Alojzijevišče v Gorici obhaja letos 70-letnico življenja. Da proslavimo ta jubilej, so gojenci zavoda priredili preteklo nedeljo okusno akademijo, na katero so povabili alojzijeviški odbor in starše. Vsi ti so napolnili dvorano Brezmadežne na Placuti in z veseljem sledili pestremu sporedu na odru, ki je obsegal: dve enodejanki, razne prizore, deklamacijo priložnostnega soneta pesnice Ljubke Sorlijeve in pa govor osmošolca Appeja. — Poleg tega je vodstvo izdalo tudi spominsko brošuro, ki obsega članek o zgodovini Alojzijevišča ter več sestavkov sedanjih in bivših gojencev ter razne statistike. Iz te brošure prinašamo za naše bralce nekatere značilnejše odlomke.

NEKAJ ZGODOVINSKIH PODATKOV O ALOJZIEVIŠČU

Alojzijevišče je zrastle iz potrebe časa. Da bo to lažje razumljivo, pogledimo položaj v Gorici pred 70 leti. V mestu je obstajalo takrat werdenberško deško semenišče, ki je sprejemalo le dijake z drugo

Gojenci Alojzijevišča v šolskem letu 1960-61

gimnazijo. Srednje šole so bile nemške. Zaradi tega je bil vstop v te šole našim fantom ne le otežkočen, pač pa skoraj onemogočen. Samo iz mesta in trgov, in to le sinovi premožnejših staršev, so lahko posekali srednje šole. Najbolj nadarjeni fantje z dežele niso mogli v šole, ker starši niso imeli sredstev. Slovenske duhovnike je ta pojav bolel do dna duše, zlasti ker bi zaradi boljše vzgoje in bolj žive krščanske zavesti na kmetih lahko vzgojili več duhovniškega naraščaja.

Tako so ustanovili zavod za naše slovenske fante, ki so ga posvetili sv. Alojziju, zavetniku mladine, in ga imenovali Alojzijevišče.

Najprej so sprejemali v zavod fante, ki so obiskovali goriško pripravnico, da so potem brez težav napravili izpit za gimnazijo. Tako je Alojzijevišče pomagalo preskrbovati deško semenišče s sposobnimi dijaki. Ustanovnike zavoda je vodila pri delu verska in narodna misel ter vzgojna potreba. V ta namen so najprej sestavili poseben pripravljalni odbor, kateremu je predsedoval stolni kanonik Ivan Mercina in v katerem je bil tudi bogoslovni profesor, poznejši krški škof dr. Anton Mahnič. Ta odbor je pripravil vse potrebno in leta 1891 sprejel v zavod prve gojence.

Da bi ti zaslužni gospodje dali zavodu juridično oporo, so leta 1892 ustanovili Društvo Alojzijevišče, ki naj bi bilo lastnik zavoda in naj bi v bodoče skrbelo za zavod. V to društvo so stopili številni naši duhovniki in narodno zavedni laiki. Čez nekaj let je dobilo tudi državno priznanje in po prvi svetovni vojni ga je tudi italijanska oblast priznala in mu leta 1922 dala državno-pravni značaj.

PISMO GORIŠKEGA NADŠKOFA

Gorica, 25. januarja 1961.

Z veseljem Vam dostavljam brzojavko, katero je sveti oče poslal Alojzijevišču za sedemdesetletnico ustanovitve.

Zelo mi je ljubo, da lahko porabim to priliko, da izrazim Vašemu zavodu čestitke za vse dobro delo, ki ga je napravil v teh sedemdesetih letih za vzgojo mladine v trdnem krščanskem čustvo-vanju in prepričanju.

S čestitkami za preteklost združujem svoja očetovska voščila za prihodnost, da bi zavod nadaljeval svoje delo in žel vedno obilnejše sadove pri krščanski vzgoji mladine, ki je zlasti danes izpostavljena tolikemu zalezovanju.

Voščila dodajam svojo ponižno molitev, da bi Gospod s svojo milostjo uvrstil to, kar je Sam sejal.

V ta namen kličem izrednega blagoslova na predstojnike, sodelavce in gojence zavoda Alojzijevišča.

Vdani

† HIJACINT, nadškof

BLAGOSLOV SVETEGA OČETA

Vatikansko mesto, 24. januarja 1961.

Predstojnikom, sodelavcem in gojencem Alojzijevišča, ki s hval-ležnostjo do Gospoda obhajajo sedemdesetletnico ustanovitve zavoda, pošilja Njegova Svetost iz srca apostolski blagoslov v poroštvo božje pomoči. Blagoslov velja tudi za udeležence spominske svečanosti.

Kardinal TARDINI

Zavod je torej začel svoje življenje leta 1891. Prvo leto je bil na goriškem gradu v hiši Contavalle, pozneje pa v sedanji ulici Favetti. Prva štiri leta ni imel lastnega poslopja. Leta 1895 pa je odbor društva Alojzijevišče kupil hišo v tedanji ulici Soškega mosta, sedanji ulici don Bosco, kjer ima še zdaj svoj sedež. Pozneje so dokupili še hišo, ki se je dotikala zavoda. Prva svetovna vojna je prizadela zavodu velike rane. Po povratku iz begunstva leta 1918 so hišo najprej zasedli begunci. Odbor se je trudil, da bi bil zavod kmalu zopet prost in da bi dobil vojno odškodnino. Treba je bilo premagati velike ovire. Slednjič se je le posrečilo, zlasti po posredovanju tedanjega poslanca

VZGOJNO DELO ALOJZIEVIŠČA

Naša dolžnost je, da se spomnimo požrtvovalnosti in dela ljudi, ki so za zavod doprinesli neštete žrtve in si pridobili neštete zasluge pred Bogom in za narod. Ustanovitelji so si naložili na rame veliko breme iz ljubezni do mladine. Že to, da so poskrbeli dom in ga opremili, je velika stvar, a je le sredstvo. Cilj vsega je bila in je krščanska vzgoja. Vzgojno delo, ki ga je zavod opravil v teh sedemdesetih letih, čeprav z dvema presledkoma, je ogromno.

Predvsem je treba ločiti delo odbora za Alojzijevišče in delo zavoda kot takega. Odbor je dajal smernice, nosil odgovornost v vseh važnejših rečeh pred Cerkvijo, oblastmi in narodom. Vodstvo zavoda pa je skrbelo za vzgojo fantov in življenje zavoda kot takega.

Odbor Alojzijevišča je nenehno obstajal skozi 70 let, četudi ga je fašistična oblast nasilno razpustila. Društvo ni priznalo te razpustitve. Odboru, v katerem — lahko rečemo — je bil skozi desetletja ves cvet naše goriške duhovščine, se imamo zahvaliti, da je zavod dvakrat znova zrastle iz razvalin.

Delo v Alojzijevišču, vzgojo in gospodarstvo je odbor poveril vodstvu. V prvi dobi so zavod vodile v vsem sestre usmiljenke sv. Vincencija. Za pomoč pri pouku jim je bil prefekt-dijak višje srednje šole, pozneje pa bogoslovci goriške centralnega semenišča v Gorici.

Leta 1898 je odbor izročil vodstvo šolskim bratom iz Dunaja, ki so ga vodili tri leta. Leta 1901 pa so jih predstojniki odklopili, ker jim odbor ni mogel ugoditi želji po otvoritvi notranjih šol.

Od 1. 1901 naprej pa vodijo zavod domači duhovniki. Od takrat do danes je vodilo zavod devet ravnateljev, med katerimi je bil tudi sedanji beograjski nadškof msgr. dr. Josip Učič, ko je bil v Gorici kot bogoslovni profesor. In kdo starejših se ne spominja ravnatelja prof. Joška Bratuža in njegovega trpljenja, ko so pod njegovim vodstvom zavodu dali komisarja in nato zavod ukinili?

Ravnateljem so pomagali prefekti, da so gojence nadzirali in jim pomagali pri učenju. Za duhovno vzgojo je skrbel poleg duhovnikov tudi stalen spovednik. Veliko zaslug si je za vzgojo v zavodu po prvi svetovni vojni pridobil prof. Filip Terčelj. Med prefekti so bili tudi č. gg. Anton Rutar, župnik v Pevmii, Alojzij Pavlin, profesor verouka na klasičnem liceju v Gorici, in Ciril Sedej, župnik v Steverjanu, kot tudi dr. Anton Kacin, ravnatelj slov. učiteljskega v Trstu, in g. Maks Komac, naš kulturni delavec. V zadnjem desetletju pa moramo posebej omeniti msgr. Franca Močnika, ki se kot disciplinski ravnatelj ves žrtvuje za zavod in dijake. Na pripravnici sta požrtvovalno delali učiteljici gdčni Pavla Makuc in Gita Podobnik. Gospodinjstvo so najprej vodile sestre usmiljenke in pozneje laične osebe. Po prvi svetovni vojni so kmalu prišle šolske sestre, ki še danes skrbno vodijo gospodinjstvo.

Z velikim veseljem moramo povedati, da je iz Alojzijevišča izšlo mnogo naših duhovnikov, med njimi je tudi apostolski administrator dela goriške nadškofije, ki je prešel pod Jugoslavijo, ki je bil pozneje tudi goreč član odbora; dalje misijonar p. Janez Ehrlich, ki deluje v Indiji, stolni kanonik v Trstu dr. Jože Škerl in drugi. Gojenci našega zavoda so bili tudi profesor Anton Pavšič, upokojeni ravnatelj goriške strokovne šole, dr. Mihael Rožič, ravnatelj slov. klasične gimnazije in liceja ter slov. učiteljskega v Gorici, inž. Josip Rustja in drugi. Gojenci so bili tudi pesniki in pisatelji Alojzij Gradnik, Ivan Pregelj, Joža Lavrenčič, ki je v svojih spisih tudi posvetil poglavje spomnu na

(Nadaljevanje na 4. strani)

Tržaška odvetniška zbornica in dvojezičnost na sodiščih

V zvezi z resolucijo, ki jo je sprejela dne 26. januarja 1961 odvetniška in prokuratorska zbornica v Trstu in s katero izraža svoj protest proti ba je nameravani izpremembi čl. 122 civ. p. p. in 137 kaz. p. p., ki v svojem sedaj veljavnem besedilu predpisujeta pred sodiščem izključno uporabo italijanskega jezika, ugotavlja društvo »Pravnik« v Trstu, da se ta resolucija, izglasovana na občnem zboru gornje ustanove, ne da bi bila diskusija o njej sploh napovedana na dnevnem redu občnega zbora, ne more smatrati kot izraz vseh članov zbornice, zlasti ne kot izraz slovenskih pravnikov, za katere je — kot sicer za vse pravnike — vpis v to zbornico v smislu zakona le pogoj za izvrševanje odvetniškega poklica.

Društvo »Pravnik« v Trstu nima po svojem značaju in po svoji funkciji z zgornjo odvetniško in prokuratorsko zbornico nič skupnega. Njegovi člani so poleg poklicnih slovenskih odvetnikov tudi ostali slovenski pravniki na Tržaškem, ki ne izvršujejo odvetniškega poklica.

V imenu vseh teh svojih članov in tudi ob tolmačenju slovenskega javnega mnenja na Tržaškem je društvo »Pravnik« ponovno posredovalo pri najrazličnejših instancah in tudi pri samem predsedniku republike z zahtevo, naj se končno začne uveljavljati londonska Spomenica o soglasju v smislu njenega 4. člena in še zlasti v smislu 5. člena Posebnega statuta glede uporabe slovenskega jezika v odnosih članov slovenske manjšine z upravnimi in sodnimi oblastmi na Tržaškem.

Ker uporabi slovenskega jezika v smislu člena 5. Posebnega statuta stoji ta formalno na poti zlasti omenjena še vedno veljavna člena civilnega in kazenskega pravnega postopnika, društvo »Pravnik« seveda še vedno vztraja pred vsem na zahtevi po izpremembi teh dveh zakonskih določb. Saj je njuno uporabljanje v navzkrižju z določbami republiške ustave, v navzkrižju z obvezami, ki jih je italijanska republika prevzela z mednarodnim dogovorom, kakor je londonska Spomenica o soglasju v navzkrižju s ponovnimi in tudi nedavnimi uradnimi zagotovili, da se bodo sprejete obveze tudi dejansko izpolnile.

V nasprotju s protipostavnim stališčem, na katero se z gornjo resolucijo postavlja tržaška odvetniška in prokuratorska zbornica, vztraja društvo »Pravnik« na zakoniti poti in v kljub vsemu ne dvomi, da bo vlada v Rimu znala in hotela najti način, da zadosti svoji dolžnosti, ki je ne samo v skladu z republiško ustavo, katera jo zadoščuje na spoštovanje mednarodno sprejetih obvez in na posebno zaščito narodnih manjšin, temveč je tudi v soglasju z nezadržnim zgodovinskim

razvojem v svetu, spričo katerega je gornje stališče tržaške odvetniške in prokuratorske zbornice zgodovinski anahronizem. Ta anahronizem bi prišel še bolj očitno do izraza, če bi hoteli besedilo omenjene resolucije tržaške odvetniške zbornice analizirati v luči načela, ki si ga je osvojil tudi zunanji minister Segni v mednarodnih razgovorih s svojim jugoslovanskim kolegom: da je namreč treba gledati na narodne manjšine kot na dobrodošli činitelji sporazumevanja in zblizjevanja in ne kot na sredstvo razdvajanja ter nasprotovanja med narodi, ki jim pripadajo.

Društvo »Pravnik« se je v oporo svojemu stališču z več vlogami obrnilo na pristojne oblasti v Rimu, in sicer 19. novembra 1959 na pravosodnega ministra; nato 20. junija 1960, 10. julija 1960 ter novembra 1960 na isti naslov. Ob nedavnih razgovorih v Rimu med ministrom zunanjih zadev Segnijem ter jugoslovanskim zunanjim ministrom Popovićem pa na predsednika vlade Fanfanija, zunanjegega ministra Segnija in zopet tudi na pravosodnega ministra Gonello.

Noč (La notte)

Delo, ki nima nič dejanja, ki teži izključno na psiholoških problemih, ji zna do najmanjših odtenkov izraziti notranje življenje človeka, boj v njegovem srcu, je težko prikazati na filmskem platnu. Antonioni je v tem filmu to uspel. Posrečilo se mu je biti pisatelj s filmsko kamero. Ustvaril je film, ob katerem je treba predvsem misliti, ki ga je treba brati, kot se bere globoka, psihološka knjiga.

»Noč«, je zgodba o krizi, ki nastane med možem in ženo ob koncu sprejema pri neki bogati družini. On je mlad pisatelj, že precej priznan, na poti slave. Ženo ljubi, vendar je nezmožen kakega globljega čustva. Njo vidimo takoj v začetku filma, kako je nemirna, zaprta sama vase, kako se ne more nikjer znajti. Tudi na sprejemu je oddaljena od vseh drugih,

Trst obsoja šovinistične izgrede

(Nadaljevanje s 1. strani)

rek pa je slovensko dijaštvo v znak ogorčenja in protesta izvedlo celodnevno stavko.

Preplah organizatorjev

Ko so organizatorji sprevidli, da so jo zavozili, so naglooma preokrenili svoje početje. To se je najprej videlo pri policiji, ki je četrti dan začela uporabljati pendreke. Seveda so začele vrste demonstrantov naglo plahneti. Zato je vodstvo stavke dalo v ponedeljek ukaz, da se z divljanjem »začasno« preneha. Večina italijanskih visokošolcev je demonstracije obsodila, v mestnem svetu so padale na račun šovinističnih nestrpnežev najostreje besede. Tudi sam župan je na seji občinskega sveta obsodil izgrede. Že med

sti in duhovščine se mi je tudi ta želja izpolnila.

Končno sem 18. maja na Trbižu stopil na tla domovine. Nepopisna je pri tem bila moja sreča. In od tam sem šel naravnost domov, kjer sem zopet objel svojo ljubljeno mater in pozdravil vse svoje drage prijatelje in znance, ki so mi sami od sebe ob mojem prihodu priredili velikanski sprejem. 19. maja pa sem odpohtoval v Rim. Tukaj me je čakalo pa še večje plačilo. Sv. oče me je v posebni avdienci sprejel in me bratsko objel rekoč: »Cestitam. Zelo ste bili pogumni.« In pri tem sem se jaz v svojem veselju spomnil na besede, ki jih bo nekoč Bog-Sodnik rekel svojim zvestim: »Pridi, dobri in zvesti služabnik, v veselje svojega Očeta!«

In s tem bi rad končal. — Samo bi še rad pripomnil tole, da vedno molim in bom molil za nesrečne dežele onstran železne zavese, za nesrečno Cerkev, ki tam molči, trpi in čaka. In zraven hočem prositi tudi Tebe, Kraljica mučencev, daj moči zatiranim in tlačnim narodom, da bodo vzdržali in da bodo končno po Tvojem brezmadežnem Srcu prišli do Tvojega Sina in ob njem zopet zadobili mir in srečo.

Konec

čisto osamljena. »Ali je res mogoče, da se nikdar ne zabava?« — ji reče mož. Ne more je razumeti, ne more slediti njenim mislim. Ona to čuti, zato je vedno nemirna. Ves čas pri njem nekaj išče, a on se ji nezavedno odmika. Odmika se ji, ker je ne more dohiteti, ker je preveč zaprt za zunanje stvari in ne razume njenega obupnega iskanja. Ko je sprejem končan, zapustita oba bogato vilo gostiteljev in se preko parka počasi napotita proti domu. Tedaj pride do končne epizode, ki sama razloži celotno dejanje filma in ob kateri tudi najnezatnejši dogodki dobijo nenadoma svoj pomen. Ona ne ljubi več svojega moža, ničesar več ne čuti do njega. To je spoznala tisto noč. In on, ki ga je strah njene drame, strah resničnosti, katere ne more dojeti, se oprime žene z vso silo, besno jo začne objemati in poljubljati. Po tem prizoru se filmska kamera nenadoma zasue in pokaže čisto sliko travnikov in gozdov, idilično ležečih ob jutranjem soncu. Samo tam daleč je videti črni madež — njega — ki hoče uničiti razdaljo in osamljenost med sabo in ženo, razdaljo, ki jo bo jutrišnji dan neizogibno spet odprl.

Film je skrajno pesimističen, brez žarka luči. Čeprav se navidezno nič hudega ne zgodi, se čuti vse čas, kot da nevidna sila neusmiljeno pritiska na osebe, dokler jih ne pripelje do končne, neizogibne resničnosti, kateri se ni bilo mogoče ogniti. Antonioni ima rad globoke, psihološke drame, zato so njegovi filmi statični, brez vsakega dejanja, poglobljeni v zgolj notranje doživetje človeka. Zaradi tega jih je težko razumeti. Tudi v tem filmu razvija Antonioni svojo tematiko, da ni možno resnično in trajno čustvo. Ljubezen je nekaj minljivega in kratkotrajnega, le seksualni odnos. V vseh njegovih filmih je osnovna ideja, da ne obstoje človeška čustva v klasičnem pomenu besede kot nekaj trajnega in trdnega, obstoje samo seksualni odnosi. Jasno je, da privede taka tematika do pesimističnega zaključka, ki ne pusti v človeku niti trohice svetlega upanja.

Film je prepovedan prav zaradi tega nekrščanskega pesimizma in nepravlega gledanja na odnose med ženo in možem v zakonu.

Mira

»Katoliški glas« v vsako slovensko družino!

Kakšen je uspeh

Med najbolj vidnimi uspehi je nekaj ranjencev in okrog dvajset otrok priprli. Če je morda vlada želela videti, kako je s Trstom, lahko vidi, da želijo mirnega medsebojnega sožitja italijanskega in slovenskega someščana ter da drug drugemu privoščiijo, da lahko vsak uporablja svoj jezik, kjer hoče. Čim prej se bo do konca izvedel manjšinski statut, tem prej bo konec nemirov. Mednarodne pogodbe pa niso krpe papirja, temveč svete dolžnosti, ki jih je treba izvesti. Če tega ne priznamo, nismo ne demokrati, še manj pa kristjani.

Skromna želja

Kot rečeno, so nekaj šolskih otrok priprli. Toda ni navada, da bi zapirali otroke za grehe odraslih. Saj policija lahko poišče tiste, ki so razgrajanje organizirali, tiste novinarje, ki so razgrajanje podpihovali. Saj krivcev ne bo tako težko ugotoviti. Kjer se je napravila kaka škoda, naj se lojalno popravi. Tako se bo pripomoglo k medsebojnemu pomirjenju, ne pa s tem, da se prepereči uvedba slovenščine v odnosih med oblastmi slovenskim prebivalstvom.

Slovenskim staršem

Nekateri izmed vas ste zapisali svoje otroke v italijanske šole. Zdaj pa vidite, kaj se v nekaterih italijanskih šolah učijo. Iz tega lahko spoznate, kaj morate storiti.

LIZBONA: Predsednik portugalske republike Tomaz je sprejel predstavnike opozicije. Ti so mu izročili spomenico, v kateri ostro grajaajo sedanjí Salazarjev režim in zahtevajo ponovno vzpostavitev demokratskih svoboščin.

ALOJZIJ PAVLIN:

Potek popolnega sončnega mrka

Zatemnitev oziroma zakritev Sonca se prične vedno na zapadni strani Sonca. Mesec dohiti z zapadne strani Sonce, se pomika počasi preko njega ter se loči na vzhodni strani od njega. Vse to traja kvečjemu nekaj nad dve uri. V isti smeri, to je od zapada proti vzhodu se premika tudi senca, ki jo meče Mesec na Zemljo.

Ob popolnem sončnem mrku nastopi prava noč. Zivali so preplašene, ptice utihnejo ter se poskrijejo v svoja gnezda, na nebu se prikažejo ob jasnem vremenu zvezde. In vse se utegne zgoditi okoli poldneva in zato ni čudno, ako se ob takih prilikah celo izobraženih ljudi polasti neka groza.

Vendar moramo omeniti, da ne nastopi nikoli popolna tema. Sonce je sicer od Meseca za nekaj minut popolnoma zakrito, ni pa zakrita tako zvana sončna korona, to je venec svetlih sončnih žarkov in plinov, ki obdajajo Sonce in ki jih Mesec ne more zakriti. Ti žarki razsvetljujejo nekoliko par minut trajajočo noč popolnega sončnega mrka.

Kakor rečeno, bo letošnjega popolnega mrka deležna tudi Italija. Senca popolnega mrka se bo pomikala od Biskajskega zaliva čez srednjo in jugovzhodno Francijo, preko Ligurije, Toskane in March čez Jadransko morje, Jugoslavijo, Romunijo in južno Rusijo proti srednji in severni Sibiriji, kjer bo konec sončnega mrka.

V sredini popolnoma zatemnjenega ozemlja ležijo v Italiji mesta Imperia, Pisa, Firenze in Arezzo. V teh mestih in v vseh krajih, ki ležijo v smeri teh mest, bo trajal popolni sončni mrk le dobri dve minuti. Ob severni meji popolnoma zatemnjenega ozemlja ležijo mesta Turin, Alessandria, Reggio Emilia, Bologna in Ravenna; ob južnem robu pa mesta Grosseto, Terni in Pescara. V vseh teh mestih bo trajal popolni sončni mrk le okoli ene minute. Pas delnega sončnega mrka pa

Postni govori 1961 - Radio Trst A

v postnem času: vsak ponedeljek in petek ob 7. uri zvečer
 Petek 17.2. »Od kraja do kraja zemlje je veliko Njegovo ime...« (msgr. dr. Janez Vodopivec)
 Ponedeljek 20.2. Klic človeštva k Bogu (msgr. Janez Vodopivec)
 Petek 24.2. Srečanje z Bogom (dr. Lojze Suštar)
 Ponedeljek 27.2. Razmerje med Bogom in človekom (dr. Lojze Suštar)
 Petek 3.3. Skrivnost božjega bitja (msgr. Jože Jamnik)
 Ponedeljek 6.3. Vse stvari kličejo: On nas je ustvaril (msgr. dr. Rudolf Klinec)
 Petek 10.3. Bog je ljubezen (G. Stanko Zorko)
 Ponedeljek 13.3. Zakaj moderni človek zanika Boga? (dr. Pavel Slapar)
 Petek 17.3. Mar me hočete tudi vi zapustiti? (dr. Lojze Škerl)
 Ponedeljek 20.3. Pota modernih ateistov k Bogu (dr. Jože Prešeren)
 Petek 24.3. »Nemirno je človeško srce, dokler ne počije v Tebi, o Gospod!« (dr. Lojze Škerl)
 Ponedeljek 27.3. Kristus, naša pot k Bogu (dr. Stanko Janežič)
 Petek 31.3. Kristus, Bog med nami (g. Ludvik Šavelj C.M.).

se bo razprostiral na tisoče km daleč naokoli. Delnega sončnega mrka bodo deležni tudi naši kraji. Ker se nahajamo v precejšnji bližini popolnoma zatemnjenega pasu, nam bo zakril Mesec zelo velik del sončne površine.

Popolni sončni mrk nastopi na pekelnično sredo (15. februarja) ter bo trajal v Italiji od 8. ure 34 minut do 8. ure 39 minut jutraj. Prišel se bo na zapadu ter se pomikal proti vzhodu države. Delni sončni mrk bo v sredini zatemnjenega pasu nastopil že eno uro pred popolnim sončnim mrkom ter bo trajal še eno uro za njim. Drugod bo trajal tem manj časa, čim manj je kak kraj oddaljen od pasu popolnega sončnega mrka. Pri nas, ki smo komaj 200 km oddaljeni od zatemnjenega pasu, bo trajal delni sončni mrk le malo manj kot v omenjenem pasu. Višek svoje zatemnitve bo doseglo sonce pri nas okoli 8. ure in 40 minut.

R A Z N O

Končana je piratska vožnja ladje »Santa Maria«

Dne 3. februarja je kapitan Galvao formalno izročil ladjo »Santa Maria« brazilskemu kontraadmiralu Fernandesu Diazu. S tem se je po 13. dneh zaključila ena najzrednejših dogodivščin v zgodovini pomorstva zadnjih let. Henrique Galvao je tako klavrno končal svojo pustolovščino, čeravno je dejal, da je zadovoljen z uspehom in da bo nekoč vkorakal v Lizbono.

Sestonski ruski satelit v vsemirju

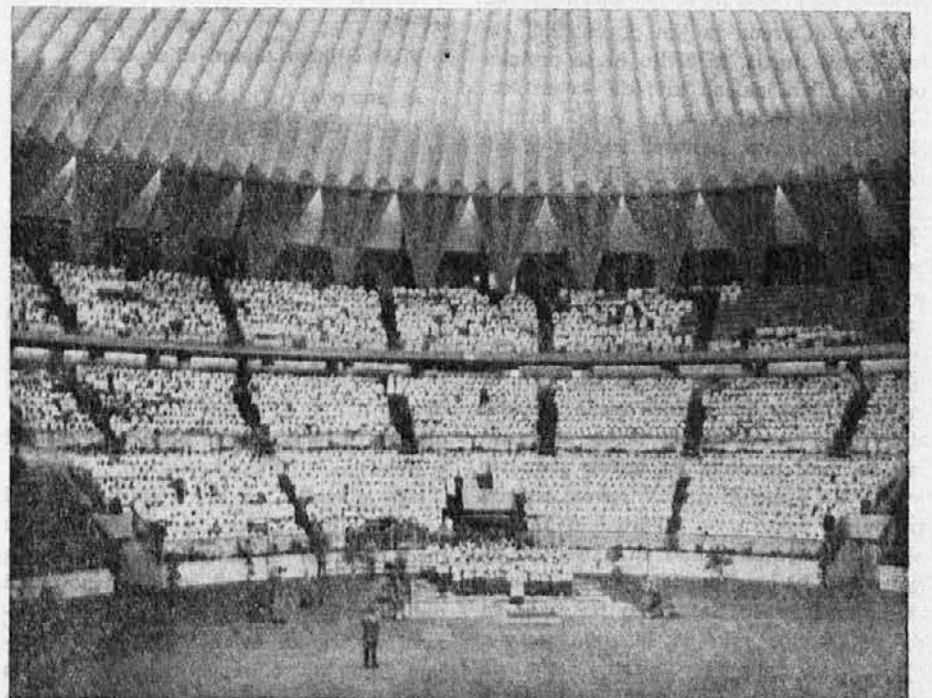
Agencija TASS je sporočila, da so v Sovjetski zvezi izstrelili doslej najtežji satelit. Tehta namreč 6.483 kg, to je 2 tisoč kg več od zadnjega satelita. Poročilo ne omenja, če so v satelitu živa bitja, pač pa da služi ta novi poizkus sovjetskih znanstvenikov kot priprava na vesoljska vozila.

Huda prometna nesreča pri Milanu

Dne 1. februarja sta se dogodili v bližini Milana dve hudi prometni nesreči, ki sta zahtevali 23 mrtvih in nad 85 ranjenih. Prva nesreča se je zgodila v Cassano d'Adda na vlaku Pariz-Milan v prvih popoldanskih urah. Po še nepojasnenih vzrokih je iztiril predzadnji voz dolgega vlaka, ki je brzel s hitrostjo 100-110 km na uro in se nato prevrnil. Pri tej strašni nesreči je izgubilo življenje 14 oseb, 37 pa je bilo ranjenih. Povečini so vsi prizadeti iz severne Italije, izmed teh sta dve osebi iz Trsta in ena iz Gorice. Dve žrtvi iz Trsta sta 60 letna Santa Maluta in komaj 23 letna Marija Kristina Severi, ki se je srečna po prestani doktorski diplomni vračala v objem svojih dragih. Goričan, žrtev te železniške nesreče, pa je 54 letni goriški trgovec Oreste Zitter, ki je pred kratkim otvoril svojo novo trgovino na Korzu Italia, nasproti prvega nebotičnika. Prej je imel manifakturno trgovino skupno s trgovcem Pipanom, ki je tudi tragično preminil pred dvema leti na Montažu. Vse tri žrtve so prepeljali v domače kraje.

Preuredili bodo videmski kolodvor

Ministrstvo za promet je odobrilo 110 milijonov lir za popravilna dela videmskega kolodvora, ki je kljub svoji važnosti eden najbolj zanemarjenih v Italiji.

»Pojte, otroci, Gospodu, pojte njegovemu svetemu imenu!« Te besede kraljevega pevca Davida so se še najbolj uresničile ob nastopu dečkov »Pueri Cantores« na koncertu v športni palači v Rimu. — Slika nam kaže pogled na te »božje pevce«, 4.000 po številu, v njih lepih belih oblačilih

Vohun iz Vatikana 38

Po spisu o. Petra Leonija
 prir. Mariza Perat

Zbogom ZSSR

Zopet sva z mojim spremljevalcem v vlaku. Zadnjič pogledam proti vzhodu na nepregledne ruske poljane. In tedaj se spomnim verzov, ki jih je veliki Puškin izrekel tej svoji neodrešeni domovini, ko je bil od carja pregnan in konfiniran na Kavkaz: »Zbogom, neumita Rusija!« in še nadaljujem: »domovina mogotcev in domovina sužnjev.« Če bi bil takrat Puškin vedel, kaj vse se bo še zgodilo z Rusijo, koliko bolj bi pel tej svoji trepci domovini o njenih tiraniji in o njenih sužnjih!

Toda pustimo žalostne spomine in nadaljujmo raje s potovanjem. Prišli smo v Voelslav, kjer so me izročili italijanskim oblastem, ki so bile v Avstriji. Končno je Moskva izgubila svojo moč nad menoj in tako smo proti 8. uri zjutraj šli proti Dunaju. Moja prva pot je bila k o. jezuitom, ker sem po tolikem času zopet enkrat hotel maševati kot se spodobi. Po slovesnem sprejemu predstavnikov obla-

Pri bratih v Gorici

V dvorani nad tiskarno Katoliškega glasa se zbirajo prvi gostje, drugi so baje še na Travniku pri cerkveni slovesnosti in bodo prišli pozneje. Počasi se več števil; vstopijo gospodje kanoniki in duhovniki, preprosti ljudje in gosposko oblečena inteligenca; celo za sirotišče je praznik. Pred začetkom je dvorana nabito polna, ali morda bolj natančno, je premajhna. S hrščem za kulisami se bratijo resni obrazi duhovnikov, kot bi bili zamaknjeni v globoke probleme; pri oknih, da, prav do konca stene, se naslanja slovenska mladina ter morda nevede ponosno kaže svojo mladeniško samozavest in lepoto, moč in ljubezen do življenja. Primaknil sem se v skriti kotiček in nekoliko radovedno čakal, kaj neki so pripravili naši goriški bratje za dan katoliškega tiska. S pesniško radovednostjo sem opazoval razne obraze: od živahno nasmejanega dekleta do resne mamice, ki je očividno mislila, da je današnja mladina čisto drugačna kot pa je bila pred 50 leti in se preplašeno vpraševala, kaj bo iz nje; od starega slovenskega očeta do ponosnega fanta, ki se je naslanjal na projekcijski aparat ter s svojim bistrim očesom nadzoroval vsako tudi najmanjše gibanje v dvorani, kakor da bi iskal nekoga, ki ne pride. Napev doberdobiškega pevskega zbora me zdravi iz opazovanja in prebudi v vseh srčne strune, v katere so se ujeli dekliški glasovi in se z globokim basom

SKPD v Gorici vabi na

PUSTNO PRIREDITEV

z veselimi sporedom

ki bo v nedeljo 12. februarja ob 17^h v Marijinem domu na Placuti. — Pridite!

spojili v slovensko pesem. Kar ostrmel sem. Prava slovenska pesem, prisrčna, odkrita, tu in tam malo hudomušna in prav zato tem bolj prijazna ter življenjska. Oj, Doberdob! Slovenskih fantov grob! Jaz bi dodal: »Slovenske pesmi branik!«

Na sporedu sledi predavanje doberdobiškega župnika, mladega gospoda Bogomira Breclja: vrednost tiska. Slika se vrsti za sliko; so lepe, a jaz se ne ustavim pri njih. Oprostite predavatelji! Bolj kot slike mi ugaja razlaga. Ne vsa! Posebno ti isti del, kjer si zapustil vsakdanje popisovanje in si segel v svojo lastno zakladnico ter se dotaknil slovenskih svetinj. Preproste in originalne besede se mi zdijo, kot gorski studenček, ki je ravnokar prišel iz osrčja zemlje in z nedolžnim smehljajem, ker se ne zaveda svoje čistosti, skaklja po gorskih kamenčkih. Čestitam! Nobena tuja roka, tudi tako izvežbana, ne bi bila pripravila lepšega predavanja. — Na pol v snu se oziram naokoli. Vsi poslušajo, gledajo na oder, srkajo predavateljeve besede. Se neumirljivi fantek na moji levi se ne zgane. Zrem in mislim. Vedno bolj sem prepričan, da je slovenska duša polna moči in talentov. Treba je samo zediniti posamezne delce in zgraditi bomo moderno palačo; treba je zbrati drobtinice zlata in ustvarili bomo veleumetnino.

Najrajši bi zavpil na vse grlo, kot podeželski fant, tako da bi me slišali Slovenci po vsem svetu, in jim povedal, da so tukaj naši bratje, ki živijo in se pretaka po njih žilah jeklena kri; da so primorske gorice obrodile in ne vedo, kam z žlahtnim mostom. Zastareli sodi bi le pokvarili njegovo življenjsko silo.

Slovenka in Slovenec! Goriški bratje potrebujejo primeren društveni dom! Potrebujejo veliko moderno dvorano, kjer se naši mladini ne bo treba naslanjati na stene, temveč bo, kot pri drugih narodih, ponosno sedela na udobnih naslonjajih. Kjer se slovenski fant ne bo skrival v ozadju, ampak bo samozavestno zasedal tudi prva mesta. Tukaj bosta slovenski oče in mati pozabila na lesene stole ter se zgubila v mehki zofi. V nobeni postavi ne najdeš zakona, po katerem bi bili naslonjaji prepovedani sad za slovenske sirove. Niti ni nevarnosti, da bi se na njih pomehkužili! Ne! Saj bomo pokazali, da so sad pridne roke in bistrega razuma slovenskega roda ter pokazali drugim, da se tudi pri pravilni uporabi naslonjačev ne bojimo tekmecev!

Bratje, priskočite na pomoč! Zgradili bomo dom, ki bo nam v ponos in drugim v zavist! Še več! Kjer koli se preliva slovenska kri, bomo gradili slovenske do-

move, in tu se bodo vzgajali ter delali naši slovenski sinovi in sestre! Naša ljubezen ne pozna meja!

Pri srečovanju nisem imel sreče. Ujel pa sem srečo, ki ne pozna darila. V duhu sem sklenil, da bom obiskal Doberdob.

Oj, Doberdob, slovenskih fantov grob! Oj, Doberdob, slovenske pesmi branik!

Rimski prijatelj

Manifestacija za Južno Tirolsko

Tudi goriški italijanski dijaki srednješolci so se pridružili svojim sodijakom po italijanskih mestih in uprizarili pretekli četrtlet protestno manifestacijo po goriških ulicah. Manifestirali so le za Južno Tirolsko in so našo slovensko manjšino pustili pri miru. Pač pametnejši kot njihovi tržaški tovariši.

V Furlaniji se je pojavila slinavka

Med furlanskimi in tudi krminskimi kmeti vlada velika zaskrbljenost, ker se je ponovno prikazala slinavka med govejo živino. Samo v Furlaniji so v zadnjih dneh našli nad 52 okuženih hlevov. Razširila se je tudi na trevisko pokrajino, kjer je sedaj čez 200 okuženih hlevov. Poginilo je že nekaj živine. Na veterinarskem zavodu v Padovi so ugotovili, da gre v tem primeru za smrtonosen bacil tipa C, proti kateremu je potrebno novo cepivo, drugačno od onega tipa OA, ki pa je za polovico cenejše.

Novi goriški primarij-okulist

Dosedanji okulist primarij dr. Osvaldo je zaradi starosti stopil v pokoj. Na njegovo mesto je prišel dr. prof. Paolo Mianzi z univerzitetne klinike v Firencah, znan po svojih študijskih spisih v tej stroki in tudi po vrsti zelo uspešnih očesnih operacij. Takoj ob prevzemu svoje nove službe v bolnici pri Rdeči hiši je začel z obnovo potrebnih aparatov očesnega oddelka, ki ga bodo v kratkem premestili v novo bolnico v ulico V. Veneto.

Vprašanje svetovalca dr. Simčiča v mestnem svetu

Gospod župan!

Kot zastopnik demokratičnih Slovencev naslavljam na Vas sledeče vprašanje v zvezi z dogodki zadnjih dni.

Nasilstva in napadi na imetje in osebe, ki so se vršili, zaslužijo od strani vseh demokratov, tako italijanskih kot slovenskih najstrožjo grajo in obsodbo. Še hujšo grajo in obsodbo pa zaslužijo organizatorji izgrediv v našem mestu. Jasno je namreč, da manifestacij ni priredila iz lastnega nagiba mladina, ki je vedno dovzetna za navdušenje, da je šlo marveč za vnaprej določene in dobro organizirane izgrede.

Ugovor in grajo zasluži tudi ravnanje oblasti, ki so se ob tej priliki izkazale kot preveč potrpežljive in niso ravnale zadostno naglo in trdno. Danes zjutraj pa smo v ulici Lazzaretto Vecchio in drugod vi-

V Marijinem domu, ulica Risorta 3 se ponovita v nedeljo 12. februarja dve veseligradi:

Izgubljeni nečak

dvodejanka — igrajo skavti

Prehitro veselje

enodejanka — igra dekliški krožek
Začetek ob 17.30 Vabljeni!

deli, da policija, kadar hoče, napravi red v trenutku.

Kot je znano, so bili nemiri naperjeni proti vpeljavi slovenščine pri občevanju med oblastmi in državljani slovenskega jezika. S tem v zvezi so bili napovedani tudi govori parlamentarcev. Izjaviti moram, da izgrediv in taki govori nasprotujejo duhu in črki republikanske ustave in manjšinskemu statutu, ki je bil dodan londonskemu memorandumu, ki ga je vendar podpisala tudi italijanska vlada. Izvršitev določb, ki so v njem obsežene, je torej nujno potrebno, ako se hoče ohraniti italijanski ugled in vzajemno zaupa-

Stevecjan

V nedeljo 29. januarja so se vršile v naši občini volitve za obnovo odbora Kmečke bolniške blagajne. Predložena je bila samo ena lista. Izvoljenih je bilo petnajst kandidatov.

V ponedeljek 6. t. m. so novoizvoljeni odborniki izbrali v svoji sredi ožji odbor. Izvoljeni so bili: Ciril Klanjšček za predsednika, Zdenko Terčič za podpredsednika, Marcel Humar, Drago Komjanc in Jožef Prinčič iz Jazbin za člane ožjega odbora.

Novoizvoljenim čestitamo in želimo, da bi pogumno delali za dobro naših kmečkih ljudi.

RAJBELJ

Sobota 4. februarja je bila za našo vas praznični dan. Poročili sta se namreč dve slovenski dekleti. Prva je Renata Komac, ki je diplomirana bolničarka v neki rimski bolnici. Pripeljala je s seboj ženina iz Rima, Favsta Aprile, da se poroči v domači farni cerkvi med našimi zasneženimi gorami.

Druga je pa Ivanka Cuder, hči našega dopisnika Tomaža, ki je poročila bivšega obmejnega stražnika G. Mauro. V cerkev jo je vodil oče Tomaž. — Pri g. Siegu se je vršilo potem slovesno kosilo za vse povablence. — Sestre z Rajblja, h katerim je hodila Ivanka v šolo, in sošolke so ji pripravile lep dar.

Obema paroma želimo tudi mi obilo sreče in božjega blagoslova v novem stanu.

Kar se tiče pa članka »Glas iz Kanalske doline«, pa odgovorimo le to, naj vodstvo trbiške občine res pokaže s svojimi deli, da zastopa krščansko demokracijo v pravem pomenu besede, kar je še posebno važno v naši dolini, kjer se srečujejo trije narodi, in moramo dati resničen zgled medsebojnega razumevanja in prave krščanske pravičnosti in ljubezni.

Zahvala

Iskrena zahvala vsem tistim vaščanom, ki so z darovi izrazili spoštovanje naši hčerki Ivani ob njeni poroki (4.2.1961). Posebno se zahvaljujemo njenim sošolkam za lepi kip Srca Jezusovega, načelniku tukajšnje finančne postaje ter našemu g. župniku in pevskemu zboru, ki sta nas vse presenetila z nepozabno pesmijo »Marija, skoz življenje...«.

Starši CUDER, Rajbelj

V Marijinem domu v Rojanu

bo v nedeljo 12. februarja

vesela pustna prireditev:

V RAZBOJNIŠKI JAMI

komedija v enem dejanju

NAJDENA MAJDA

komedija v enem dejanju
in drugi šalji prizori.

Začetek ob 17.15. — Med odmori srečolov. — Vabljeni!

nje veselje, ki je tudi vzbudila mnogo smeha.

Obe igri se bosta v Marijinem domu ponovili v nedeljo 12. februarja ob 5.30 popoldne.

Prekop grobov

Na pokopališču pri Sv. Ani bodo v kratkem začeli s prekopom grobov na polju XI., in sicer od št. 5473 do 5616, to je oseb, ki so bile tu pokopane od 18. dec 1951 do 6. januarja 1952. — Vsi, ki bi hoteli posmrtno ostanke svojih dragih postaviti v žare, naj se zgledajo na uradu za javna dela v oddelku za pokopališča v ulici Teatro 5-II., soba št. 36, od 13. marca do 1. aprila.

Pustna prireditev v Barkovljah

Ko se je v soboto zvečer 4. februarja dvignil zastor na barkovljskem odru, smo bili vsi zelo prijetno presenečeni. Ladi Vodopivec nam je v originalni in moderni obliki najprej predstavil igrance. Nato je bil na sporedu kratek prizor najmlajših, kjer se je posebno odlikoval Danilo Pertot. Glavna točka večera pa je bila kriminalna šaloigra »Odvetnica«, ki jo je režiral in vodil Ladi Vodopivec.

Pričakovali smo nekaj diletskih poizkusov, v resnici pa so se mlade igralke izkazale s simpatično sproščenostjo in naravno igro. To je posebno hvalevredno, če pomislimo, da so bile nekatere izmed njih prvič na odru. Vsa dekleta so se znala izvrstno vživeti v svoje vloge: Maja Pertot s svojo navdušenostjo mlade odvetnice, ki je sicer že doktorirala, a ji ni bilo še dano, da bi koga zagovarjala na sodišču; Nadja Kriščak se je tudi znala vživeti v vlogo njene sestre, zelo mirne in preudarne; Gina Pertot je v vlogi navihane prijateljice, razočarane odvetnice, napolnjevala oder z neverjetnim tamenjem, ko ji je postregla z namišljenim zločinom. Posebno je navdušil nastop Eve Scheimer, kateri se je moral smejati še tako resen gledalec. Zelo dobro je podala vlogo prepirljive branjeve, tako da ji je občinstvo kar med igro ploskalo. Stefka Veljak je bila živa podoba klepetave in bahate hotelirke. Gdč. Nada Martelanc je v tragičnem položaju od tatu napadene služkinje tudi izvala smeh in odobravanje med igralci, kakor tudi Slavica Barič.

Lep je bil učinek na koncu vsakega prizora, ko so gledalci nekoliko okameneli sredi odra, dokler ni padel zastor.

Ne smemo pozabiti Juju Vodopivec, ki je, čeprav skrit za odrom, z veliko vno pomagal bratu pri opremitvi odra.

Mladim igralcem iz srca čestitamo, posebno Ladiju Vodopivec, ki je ob tej priliki pokazal svojo sposobnost, in gdč. Nadi Martelanc, ki je s svojo že znano požrtvovalnostjo vse tako lepo organizirala.

Med odmori je bil tudi srečolov. Ves dobiček je bil v prid Vincencijevi konferenci.

70-letnica Alojzijevešča v Gorici

(Nadaljevanje z 2. strani)

Alojzijevešče, pisatelj mučenik Narte Velikonja, slovenski dantolog prof. Lojze Res in drugi.

To je skromen pregled sedemdesetih let vzgojnega zavoda Alojzijevešča. Razvidno je, da je bil zavod za našo primorsko deželo izredne važnosti. Koliko ljudi je žrtvovalo zanj svoje moči in svoj čas, da je lahko vršil med našim ljudstvom svoje poslanstvo. Lahko trdimo, da ga je vse naše verno ljudstvo na ta ali oni način podpiralo, da so našli v njem revni in nadarjeni fantje svoj dom, ter zrastle v zavedne duhovske ali svetne izobražence. Tako je pač z vsemi našimi ustanovami. Navezane so na dobre ljudi, ki tako s svojim delom in svojo dobrotelostjo gradijo božje kraljestvo med našim narodom ter si z dobrimi deli pridobivajo večnih zaslug.

APOSTOLSTVO MOLITVE v Gorici je izdalo molitev za cerkveni zbor in litanije presv. R. Krvi, ki so primerne za postni čas. Naročite jih v Alojzijevešču. Cena L 5.

Radio Trst A

Teden od 12. do 18. februarja 1961

Nedelja: 9.30 Slovenske narodne pesmi. — 10.00 Prenos maše iz stolnice sv. Justa. — 11.30 Oddaja za najmlajše: »Bajka o prvem pravljicarju«. Igrajo člani R. O. — 12.15 Vera in naš čas. — 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... Kronika tedna v Trstu. — 14.45 Slovenski okei. — 17.00 Tržaški obiski: (4) »Sveti Križ«. — 21.00 Iz zakladnice slovenskih narodnih pesmi: (20) »Oj pust, ti čas presneti!«

Ponedeljek: 18.00 Italijansčina po radiu. Osnovni tečaj. XI. lekcija. — 19.00 Znanost in tehnika: »O važnosti tehnike v sodobnem življenju. Drugi del.

Torek: 18.00 Radijska univerza. Čudovitosti rastlinstva: (19) »Vzajemnosti rastlinske rašče«. — 18.30 Dve simfonični pesnitvi: Gershwin: »Amerikanec v Parizu«. Messiaen: »Les offrandes oubliées«. — 19.00 Pisani balončki. — »Kulturna prireditev v Novi Črni mlakie.

Sreda: 18.00 Slovenščina za Slovence: Jože Peterlin. Sesta oddaja. — 18.30 Lik in značaj iz opernih del: (7) »Viljem Tell«. — 19.00 Zdravstvena oddaja. — 20.30 »Zločin in krivda«. Radijska drama.

Četrtek: 18.00 Radijska univerza: (7) »Ogljikov oksid in ogljikov dvokis«. — 18.30 Skladbe Iva Petriča in Janeza Komarja v izvedbi klarinetista Mihe Gunzeka in flavtista Borisa Campe. — 19.00 Širimo obzorja: Svet v katerem živimo: Petek: 18.00 Italijansčina po radiu: Jan-ko Jež: Osnovni tečaj. XII. lekcija. — 18.30 Prokofiev: »Poročnik Kižev«, simfonična suita, opus 60. Ravel: »Valček«. — 19.00 Postno predavanje: (1) Msgr. Janez Vodopivec: »Od kraja do konca zemlje je veliko njegovo ime«. — 21.00 Gospodarstvo in delo. — 21.20 Koncert operne glasbe. — 22.00 Obletnica tedna: »Stoletnica februarkega patenta v Avstriji«. —

Sobota: 15.30 »Manevri«, komedija v dveh delih. Igrajo člani Slov. gledališča v Trstu. — 18.00 Radijska univerza: Razvoj Evrope. Drugi del. Novi vek: (14) Nova Evropa. — 18.30 Strawinsky: Renard, šalji povest. — 19.00 Sestanek s posluskalkami. — 20.40 Zbor »Francé Prešeren«.

OBVESTILA

VZHODNI BRATJE: nova številka KNJIZIC, spisal dr. St. Janežič. — Cena 50 lir. — Dobi se v naših knjigarnah v Trstu in Gorici, na upravi Kat. glasa, v Marijanišču na Opčinah in pri vseh gdušnih pastirjih. — Priporočamo.

ALOJZIEVEŠČE. Tiste, ki so povpraševali zakaj niso bili povabljeni k proslavi 70-letnice obstoja našega zavoda, prosimo, da oprostijo. Vodstvo zavoda bi rado povabilo vse bivše gojence in vse dobrotnike, a zaradi premajhne dvorane na Placuti to ni bilo mogoče. — Ob 75-letnici, ko bo dograjena dvorana Katoliškega doma, bomo, če Bog da, povabili vse. Vendar pa se priporočamo bivšim gojencem, da se radi spomnijo svojega zavoda kot ga priporočamo tudi vsem dobrim srcem.

KNJIZICO, ki jo je izdalo Alojzijevešče za svojo 70-letnico, dobite lahko v Alojzijevešču v Gorici. — Cena 150 lir.

DAROVI

Za Alojzijevešče: Družbenica iz Gorice 2.000; N. N. 5.000; N. N., Sovodnje 1.000; Antonija Toroš 1.000; Goričan 500; bivši gojenec 2.500; K. M. namesto cvetja na grob pok. K. Melzerja 1.000 lir. — Najlepša hvala in Bog povrni!

Prijatelji Alojzijevešča, ljubitelji mladine, podpirajte naš zavod, ker le z veliko težavo zmagujemo stroške, ki so z vzdrževanjem združeni.

Za Katoliški dom: N. N. 40.000; K. M. družbenica 3.000; K. K. 1.000; N. N. 10.000; N. N. 5.000; N. C. 5.000; Brajnik Alojz 500; Malfatti Fani 1.000; družina Susič 1.000; B. 1.000; N. N. 500; Ana Talis 200; Valantič Jerica 500; Hladnik Frančiška 1.000; Furlan Tinčka 1.000; N. N. 3.000; Cuk Bojana 500; Komel Marta 500; Čej Jožef 150; V. B. 200; D. M. 500; Kati Kofol 500; Uršič Marija 1.000; Munih Kati 1.000; Humar Pocarini L. 1.000; Sušmelj Pavla 1.000; Debenjak Mici 200; Marijina družba (mesečni prisp. za januar) 11.800; Doles Fortunat 2.000 lir.

Za Marijin dom v Rojanu: Regina Bar delj ob mamini smrti 3000 (za 1 stolico); Bajce 1.000; Vidmar 1.000; Sajn Marija 1.000; Skednja 3.000; Z. M. 6.000 lir. — Bog plačaj!

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 20, osmrtnice L 30, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici